

Κος ΚΑΡΑΜΟΣΧΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ. Καλή σας μέρα κι από δικής μου πλευράς. Θα ήθελα να σας ζητήσω λιγάκι συγνώμη, δεδομένου ότι ο ρόλος μου είναι η μεταφορά πορισμάτων ομάδας εργασίας, να σας ζητήσω λιγάκι συγνώμη για τον κάπως επιγραμματικό χαρακτήρα της παρέμβασης, δεδομένου ότι μεταφέρουμε θέσεις και όχι απόψεις.

Πέραν τούτου, μία άλλη διάσταση είναι η πίεση του χρόνου, οπότε δυστυχώς έχει κι έναν ρυθμό γκάλοπ η όλη παρουσίαση, αλλά ας μην χάνουμε άλλο χρόνο.

Οινοτουρισμός και τοπική αυτοδιοίκηση, αυτό ήταν το αντικείμενο του συγκεκριμένου εργαστηρίου. Ας ξεκινήσουμε με μία κοινοτοπία, με κάτι το οποίο είναι δεκτό από όλους μας. Το θέμα ότι καταρχήν στον τόπο μας δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο για τον οινοτουρισμό.

Το γεγονός αυτό μας οδηγεί σε δύο συμπεράσματα, έχει δύο επιπτώσεις. Η πρώτη επίπτωση είναι ότι το ισχύον θεσμικό πλαίσιο σήμερα δεν είναι κατ' ανάγκη ουδέτερο, αλλά πολλές φορές είναι εχθρικό στην ανάπτυξη οινοτουριστικής δραστηριότητας, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι χρειάζονται παρεμβάσεις ούτως ώστε αν μη τι άλλο αυτό το θεσμικό πλαίσιο να δημιουργηθεί και να είναι υποστηρικτικό στην ανάπτυξη οινοτουριστικής δραστηριότητας.

Στις διαφάνειες που βλέπετε, το ΟΤ είναι για τη θέση του οινοτουρισμού και το ΤΑ όπως θα δείτε στη συνέχεια είναι η τοπική αυτοδιοίκηση. Το πρώτο θέμα είναι αυτό, το ότι το θεσμικό πλαίσιο πολλές φορές αντιστρατεύεται προσπάθειες και πρωτοβουλίες ανάπτυξης οινοτουριστικής δραστηριότητας.

Το δεύτερο είναι ότι λόγω της μη ύπαρξης ενός συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου, δεν υπάρχει και σαφές μοντέλο οινοτουρισμού. Είδαμε προηγουμένως, σήμερα το πρωί, διαφορετικές προσεγγίσεις στο θέμα της ανάπτυξης οινοτουρισμού. Κάπου θα πρέπει να τοποθετηθεί εν πάση περιπτώσει και η χώρα μας και να αρχίσει να δραστηριοποιείται στον συγκεκριμένο τομέα.

Βέβαια, ως αποτέλεσμα της κουβέντας στην ομάδα εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις τοπικές ιδιαιτερότητες αυτού του χώρου, του ελληνικού χώρου, που σημαίνει αμπελώνας μικρής κλίμακας, που σημαίνει όλα αυτά που παρουσίασε προηγουμένως ο προλαλήσας, τοπία μικρής κλίμακας επίσης, εκμεταλλεύσεις αντίστοιχα μικρές και τα λοιπά, ιδιαιτερότητα τοπίου και όλα αυτά τα θέματα, είναι μάλλον δύσκολο αν όχι αδύνατο το να φανταζόμαστε μοντέλα σαν αυτά εδώ της Napa Valley να εφαρμόζονται στην περιοχή μας.

Αρα θέλουμε κάποια προσέγγιση, η οποία να μην είναι τόσο επικεντρωμένη στο συγκεκριμένο αγρόκτημα, αλλά είναι περισσότερο επικεντρωμένη σε ολόκληρη την περιοχή.

Ποιά είναι τα οφέλη από την οινοτουριστική δραστηριότητα; Από τον οινοτουρισμό ωφελούνται πολλαπλά οι περιοχές που τον προωθούν. Έχουν, όπως ακούσαμε κι εχθές, τοπική προβολή, έχουν αύξηση της επισκεψιμότητας, αυξάνονται οι πωλήσεις του οίνου, αυξάνονται οι πωλήσεις υπηρεσιών, φιλοξενία, εστίαση, εμπόριο και τα λοιπά.

Έχουμε πώληση και προώθηση χαρακτηριστικών τοπικών προϊόντων, που διαφορετικά μπορεί να μην βρίσκανε τον δρόμο προς την αγορά, έχουμε μάρκετινγκ το οποίο συνεχίζεται και μετά την ολοκλήρωση της "τουριστικής διαδικασίας", της επίσκεψης του συγκεκριμένου ανθρώπου, του συγκεκριμένου τουρίστα, στην περιοχή, δεδομένου ότι τα προϊόντα μπορεί να τα βρει ενδεχομένως στο ράφι της περιοχής του.

Έχουμε αύξηση των εισοδημάτων στην περιοχή η οποία αναπτύσσει οινοτουρισμό και τέλος βεβαίως, όλα αυτά εδώ πέρα οδηγούν στη μόχλευση της τοπικής ανάπτυξης και έτσι έχουμε προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Σημαντικός λοιπόν ο συγκεκριμένος κλάδος για τις περιοχές που επενδύουν με επιτυχία στο συγκεκριμένο αντικείμενο. Ξεφεύγουμε λοιπόν από τη στενή διάσταση, ότι ο οινοτουρισμός είναι αυστηρά μία κλαδική υπόθεση, μία υπόθεση του κρασιού. Ο οινοτουρισμός είναι μία υπόθεση που αφορά τις περιοχές που επενδύουν στο συγκεκριμένο αντικείμενο στο σύνολό τους.

Η δημιουργία έτσι του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου για την προώθηση του οινοτουρισμού, είπαμε δεν είναι κλαδική υπόθεση αλλά αφορά την τοπική ανάπτυξη γενικά.

Πώς μπορεί να προωθηθεί η ανάπτυξη της οινοτουριστικής δραστηριότητας; Ο οινοτουρισμός προϋποθέτει προσβάσεις, υποδομές γενικότερα, προϋποθέτει ένα καλό περιβάλλον όπως ακούσαμε κατά κόρον σήμερα, προϋποθέτει δραστήριες και καλές επιχειρήσεις, καταλύματα, εστίαση, εμπόριο και τα λοιπά, ποιότητα και δεν ξέρω εγώ τι άλλο.

Ο οινοτουρισμός δεν είναι μία αποσπασματική δραστηριότητα. Απαιτεί συστράτευση της τοπικής κοινωνίας. Αποτελεί αυτό που ακούσαμε χθες από τον κύριο Μπουτάρη, μία διεπαγγελματική προσέγγιση. Στις οινοτουριστικές περιοχές, για να μπορέσει αυτή η προσπάθεια να έχει επιτυχή έκβαση, πρέπει το κρασί να αναχθεί σε τοπική υπόθεση.

Η ανάπτυξη του οινοτουρισμού ως συνολικότερη δραστηριότητα που αφορά μία περιοχή γενικά, απαιτεί – σκεπτόμενοι και αυτό που μόλις

ανέφερα προηγουμένως – συνεργασία και συντονισμό της τοπικής κοινωνίας για έναν κοινό στόχο, γι' αυτόν τον συγκεκριμένο κοινό στόχο.

Στην πατρίδα μας, απ' ό,τι λέει η εμπειρία και η συγκεκριμένη εμπειρία, αυτό έχει αποδειχθεί σε πολλές περιοχές να είναι μία πολύ δύσκολη υπόθεση. Αντίθετα, όπου αυτό ήταν εφικτό είχε εξαιρετικά αποτελέσματα. Τον ρόλο της προώθησης και του συντονισμού της συνεργασίας μπορεί, αν όχι επιβάλλεται, να αναλάβει η τοπική αυτοδιοίκηση.

Αλλά ας μην ξεχνάμε, η τοπική αυτοδιοίκηση χρειάζεται ούτως ή άλλως για να δημιουργήσει και το περιβάλλον, να δημιουργήσει το πλαίσιο μέσα από τα έργα υποδομής, μέσα από την επικοινωνία, μέσα από τον συντονισμό και τα λοιπά, να δημιουργήσει λοιπόν το πλαίσιο και τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας.

Όπου είχαμε επιτυχή αποτελέσματα, απαιτήθηκε για την επιτυχή αυτή έκβαση των προσπαθειών, πρωτοβουλία, απαιτήθηκε φαντασία, απαιτήθηκε έντονη διαδικασία διαβούλευσης, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, διαβούλευση και κυρίως, συντονισμός και συνεργασία.

Όλη αυτή η προσπάθεια συντονισμού, επικοινωνίας, συνεργασίας των τοπικών φορέων μεταξύ τους προς τον κοινό στόχο, προς το κοινό όραμα, πρέπει κάπου να καταγράφεται, πρέπει κάπου να είναι αποκρυσταλλωμένη. Χρειάζεται λοιπόν ένα κείμενο, ένα σύμφωνο, μία χάρτα, ό,τι μορφή κι αν έχει αυτή η χάρτα εν πάση περιπτώσει, που να κρυσταλλοποιεί, να αποκρυσταλλώνει τις κοινές απόψεις, τον κοινό στόχο και τις κοινές προσπάθειες που θέλουν οι φορείς να καταβάλουν για να επιτύχουν την ανάπτυξη της οιοτουριστικής δραστηριότητας.

Ποιες περιοχές μπορούν να συμμετάσχουν στην ανάπτυξη οιοτουριστικής δραστηριότητας. Διότι και αυτό αποτελεί ένα θέμα για κουβέντα, ένα θέμα για διερεύνηση. Προφανώς, μιλώντας για οιοτουρισμό αναφερόμαστε σε μία τουριστική δραστηριότητα που αποσκοπεί στο να προσελκύσει επισκέπτες βάσει της παραγωγής κρασιού.

Είναι προφανές λοιπόν ότι οι περιοχές οι οποίες μπορούν να συμμετάσχουν σε μία τέτοια προσπάθεια, είναι περιοχές με έντονη οιοπαραγωγική παράδοση και με έντονη οιοπαραγωγική δραστηριότητα.

Η ΚΕΔΚΕ από δικής της πλευράς, Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος, έχει εκδηλώσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην ανάπτυξη του οιοτουρισμού γενικά στη χώρα μας. Προς το παρόν δεν έχει υπάρξει κάποια σοβαρή προσπάθεια για ενημέρωση και κινητοποίηση, για μόχλευση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και ίσως αυτό να αποτελεί πεδίο δόξης λαμπρό για το συγκεκριμένο Συνέδριο και τους φορείς που συμμετέχουν σήμερα εδώ.

Τουρισμός, οιοτουρισμός. Ο οιοτουρισμός από τον ορισμό του και μόνο αποτελεί τουριστική δραστηριότητα. Ως τέτοια υπακούει στους γενικότερους κανόνες που διέπουν τον τουρισμό γενικά. Έτσι, έννοιες όπως η διαφοροποίηση, η ελκυστικότητα, η οργάνωση, η ποιότητα στις υπηρεσίες και τα προϊόντα και τα λοιπά, είναι έννοιες τις οποίες πρέπει επίσης να υιοθετήσει η οιοτουριστική, λογική οιοτουριστική φιλοσοφία, η οιοτουριστική πρακτική.

Η ύπαρξη πλούσιας παράδοσης και πολιτισμού στη χώρα μας, όπως επίσης και το μεγάλο ρεύμα τουριστών που δεχόμαστε κάθε χρόνο, αποτελούν πάρα πολύ καλές ευκαιρίες, πάρα πολύ καλές προϋποθέσεις για τις οινοπαραγωγικές περιοχές. Πρέπει όμως να αξιοποιηθούν σωστά και ακούσαμε πολλά πράγματα μέχρι αυτή τη στιγμή.

Το θέμα του σχεδιασμού. Ο τουρισμός και όχι μόνον ο τουρισμός, έχει θετικά αλλά μπορεί να λειτουργήσει και συγκρουσιακά με την αμπελουργία και την οινοποιεία. Στη Σαντορίνη, ο αμπελώνας πιάστηκε και συρρικνώθηκε, στα Σπάτα για άλλους λόγους δέχεται ο αμπελώνας εκεί πολύ μεγάλες πιέσεις, ας μην πούμε ότι τείνει να εξαφανιστεί, εν πάση περιπτώσει μειώνεται αισθητά χρόνο με τον χρόνο.

Είτε είναι το θέμα της αύξησης της αξίας της γης, είτε είναι το θέμα του περιορισμού της γεωργικής ή αμπελοοινικής γης στο σύνολό της, είτε είναι η καταστροφή βεβαίως του αμπελοοινικού και όχι μόνο τοπίου. Ειδικά το τελευταίο, γνωρίζουμε όλοι ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό καθώς αποτελεί τη βάση για τον οινοτουρισμό.

Είναι πάρα πολύ σημαντικό λοιπόν, η τοπική αυτοδιοίκηση στην προσπάθεια αυτή εδώ της ανάπτυξης του οινοτουρισμού, να λειτουργήσει σχεδιαστικά, να θέσει τις αναπτυξιακές επιλογές για τον χώρο της, να τοποθετήσει χωροθετικούς κανόνες, κανόνες χωροθέτησης, να οριοθετήσει δραστηριότητες, τόσο για τη δικιά της περιοχή, αλλά επίσης όπως ακούσαμε και προηγουμένως σε κάποιον από τους εισηγητές, το ίδιο πράγμα να γίνει και σε εθνικό πλαίσιο.

Πότε μπορούμε να ξεκινήσουμε τέτοιου είδους πρωτοβουλίες; Σαφέστατα, η έλλειψη συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου δυσχεραίνει την ανάπτυξη του οινοτουρισμού. Ωστόσο αυτό δεν είναι απαγορευτικό. Έχουμε μία σειρά παραδείγματα, πολλά από αυτά ακούσαμε ήδη σήμερα, όπου προσπάθειες από τους τοπικούς φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών οινοπαραγωγών, έχουν δώσει πολύ ενδιαφέροντα αποτελέσματα.

Ακούσαμε πολλά και συζητήσαμε για το θέμα των πόρων. Χρειάζονται πόροι, χρειάζονται κεφάλαια και τα λοιπά. Η τοπική αυτοδιοίκηση στο συγκεκριμένο θέμα, μάλιστα τη στιγμή που αυτό δεν είναι θεσμοθετημένο, στερείται πόρων.

Δείτε τώρα ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Υπάρχει αδυναμία, λόγω της έλλειψης θεσμικού πλαισίου και τα λοιπά, να καλύψει καν τις συμμετοχές της, οι δήμοι που συμμετέχουν να καλύψουν τη συμμετοχή τους σε ένα διευρωπαϊκό όργανο και με αυτόν τον τρόπο να λειτουργούν θετικά και όχι ανασταλτικά εν πάση περιπτώσει. Τέτοιου είδους λεπτομέρειες.

Ακόμα βέβαια μεγαλύτερη σημασία αποκτά το θέμα των πόρων στο θέμα των επενδύσεων και στο θέμα της πρόωθησης της τοπικής ανάπτυξης. Ωστόσο δεν είναι ένα κύριο και δεν είναι το πλέον σημαντικό εμπόδιο το θέμα της έλλειψης των πόρων. Η ανάπτυξη της οινοτουριστικής δραστηριότητας δεν συνδέεται οπωσδήποτε και με μεγάλης κλίμακας δαπάνες.

Απαιτείται σωστή αξιοποίηση των πόρων, μπορεί κανείς να αξιοποιήσει προγράμματα, δράσεις χαμηλού κόστους, να κινητοποιήσει

την ιδιωτική πρωτοβουλία, να αξιοποιήσει το θεσμικό πλαίσιο γύρω από τα ΣΔΙΤ, να αξιοποιήσει τον εθελοντισμό και τα λοιπά.

Ας καταλήξουμε σε κάποια κεντρικά συμπεράσματα από αυτή την παρουσίαση και συμπεράσματα της ομάδας εργασίας. Χρειάζεται η σύσταση μίας κοινής ομάδας μεταξύ της ΕΔΟΑΟ και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων για καταγραφή και επεξεργασία των προβλημάτων σε σχέση με την ανάπτυξη του οινοτουρισμού και για την προώθηση της οινοτουριστικής δραστηριότητας. Να δούμε ποια προβλήματα υπάρχουν στο σύνολό τους, να καταγραφούν.

Χρειάζεται κάποιο όργανο το οποίο θα συντονίζει όλη αυτή την προσπάθεια στη χώρα μας γενικά. Προφανώς οι περιοχές που έχουν ήδη αμπελοοινικό ενδιαφέρον μπορούν να ξεκινήσουν την προσπάθεια ανάπτυξης οινοτουριστικής δραστηριότητας, προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ των τοπικών φορέων, διατυπώνοντας κάποιο σύμφωνο ανάλογα με το βαθμό ωριμότητας της κάθε μίας προσπάθειας και να ορίσουν και κάποιον εκπρόσωπο, με τον οποίο μπορεί κανείς στη συνέχεια να επικοινωνεί σε κεντρικό επίπεδο και να μεταφέρει τα μηνύματα και τους προβληματισμούς σε τοπικό επίπεδο.

Ενδεχομένως η ΕΔΟΑΟ θα μπορούσε να αναλάβει την πρωτοβουλία, να στηρίξει αυτές τις τοπικές προσπάθειες, παραδείγματος χάριν στέλνοντας καταρχήν κάποια σύμφωνα, κάποια υποδείγματα συμφώνων, χαρτών όπως είπαμε προηγουμένως, πάνω στα οποία να συνεργαστεί και να διατυπώσει το πρόγραμμά της η κάθε μία ομάδα η οποία ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη οινοτουριστικής δραστηριότητας. Ευχαριστώ πολύ.